

درآمدی بر مرورهای نظاممند زنده An Introduction to Living Systematic Reviews

محسن رضائیان^۱

M. Rezaeian

تا کنون در سخنان سردبیری مجله دانشگاه، درباره انواع مقالات مروری، مطالب گوناگونی را به رشته تحریر در آورده‌ایم. هدف از نگارش این مقالات، آشنا ساختن خوانندگان و نویسندگان فرهیخته مجله دانشگاه پیرامون انواع مقالات مروری و شیوه طراحی و نگارش آن‌ها بوده است [۱-۳]. در این سخن سردبیری قصد دارم که پیرامون مرور نظاممند زنده Living Systematic Review (LSR) مطالبی را به رشته تحریر در آورم.

مرور نظاممند زنده برای اولین بار در سال ۲۰۱۴ میلادی مطرح گردید و از آن تاریخ تا کنون مقالات متعددی پیرامون آن به رشته تحریر در آمده است. مطالعه مروری نظاممند زنده، مطالعه‌ای است که به طور مداوم به روز می‌شود تا در اولین فرصتی که شواهد جدید منتشر می‌شوند بتوان آن‌ها را به شواهد قبلی متصل نمود. این رویکرد، برای هرگونه مطالعه مروری اعم از مطالعات مروری نظاممند یا فراتحلیل‌ها قابل استفاده می‌باشد. منتهی، شرط آن این است که ابتدا پروتکل مطالعه به رشته تحریر در آمده و ترجیحاً در یک نشریه معتبر چاپ گردد. در این پروتکل، تعهد نویسندگان برای انجام یک مطالعه مروری نظاممند زنده مورد تأیید قرار گرفته و آنها به دقت مشخص می‌کنند که هر چند وقت یکبار، مرور خود را در میان پایگاه‌های اطلاعاتی مورد نظر خود، تکرار خواهند کرد [۴].

به عبارت دیگر، یک مطالعه مروری نظاممند زنده، مطالعه مروری نظاممندی است که طراحی آن‌ها به خوبی شرح داده شده است. به علاوه، در آن مشخص می‌گردد که هر چند وقت یکبار، مثلاً ماهانه یا سه ماه یکبار، کل مرور شواهد تکرار خواهد شد. هم‌چنین در آن مشخص می‌گردد، در صورتی که شواهد جدید در هر بار تکرار، به دست نیاید این نکته چگونه به اطلاع علاقمندان خواهد رسید. هم‌چنین، اگر در هر بار تکرار مرور، شواهد جدیدی به دست آید نیز چگونه به اطلاع خوانندگان خواهد رسید [۴].

یکی از بهترین سلسله مقالات منتشر شده پیرامون مرور نظاممند زنده، مقالاتی است که در نشریه معتبر *Journal of Clinical Epidemiology* در سال ۲۰۱۷ میلادی به چاپ رسیده‌اند. مقاله اول از این سلسله مقالات به ارائه مقدمه، چرایی،

۱- استاد گروه آموزشی اپیدمیولوژی و آمار زیستی، دانشکده پزشکی، مرکز تحقیقات محیط کار، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران
تلفن: ۰۳۴-۳۱۳۱۵۱۲۳، دورنگار: ۰۳۴-۳۱۳۱۵۱۲۳، پست الکترونیکی: moeygmr2@yahoo.co.uk، ارکید: 0000-0003-3070-0166

چگونگی، چيستی و زمان انجام مقالات مرور نظام‌مند زنده می‌پردازد [۵]. مقاله دوم درباره این شرح می‌دهد که چگونه می‌توان از توانایی‌هایی که تکنولوژی‌های جدید در اختیار ما گزارده‌اند، در نگارش یک مقاله مروری نظام‌مند زنده استفاده نمود [۶]. مقاله سوم، درباره روش‌های آماری که می‌توان در انجام مقالات مرور نظام‌مند زنده از آن‌ها بهره گرفت، مطالبی را ارائه می‌نماید [۷] و بالاخره، مقاله چهارم نیز اختصاص به دستورالعمل‌هایی دارد که در نگارش چنین مقالاتی باید از آنها بهره جست [۸].

با توجه به رشد نگارش مقالات در حوزه‌های گوناگون سلامت، انجام چنین مرورهایی از ضرورت انکار ناپذیری برخوردار است. با این وجود، توجه به این نکته نیز بسیار ضروری است که رعایت دقیق قواعد و مقررات یک مرور نظام‌مند زنده، برای دستیابی به اهداف آن نیز از اهمیت شایان توجهی برخوردار می‌باشد.

References

- [1] Rezaeian M. Writing Review Articles for JRUMS. *JRUMS* 2017; 16 (8):701-2.
- [2] Rezaeian M. An Introduction to Scoping Review. *JRUMS* 2018; 17 (4):291-2.
- [3] Rezaeian M. An Introduction to Umbrella Reviews. *JRUMS* 2019; 18 (7):621-2.
- [4] Elliott JH, Turner T, Clavisi O, Thomas J, Higgins JP, Mavergames C, et al. Living systematic reviews: an emerging opportunity to narrow the evidence-practice gap. *PLoS Med* 2014 Feb 18; 11(2):e1001603.
- [5] Elliott JH, Synnot A, Turner T, Simmonds M, Akl EA, McDonald S, et al. Living systematic review: 1. Introduction-the why, what, when, and how. *J Clin Epidemiol* 2017 Nov; 91:23-30.
- [6] Thomas J, Noel-Storr A, Marshall I, Wallace B, McDonald S, Mavergames C, et al. Living systematic reviews: 2. Combining human and machine effort. *J Clin Epidemiol* 2017 Nov; 91: 31-7.
- [7] Simmonds M, Salanti G, McKenzie J, Elliott J; Living Systematic Review Network. Living systematic reviews: 3. Statistical methods for updating meta-analyses. *J Clin Epidemiol* 2017 Nov; 91:38-46.
- [8] Akl EA, Meerpohl JJ, Elliott J, Kahale LA, Schünemann HJ; Living Systematic Review Network. Living systematic reviews: 4. Living guideline recommendations. *J Clin Epidemiol* 2017 Nov; 91:47-53.